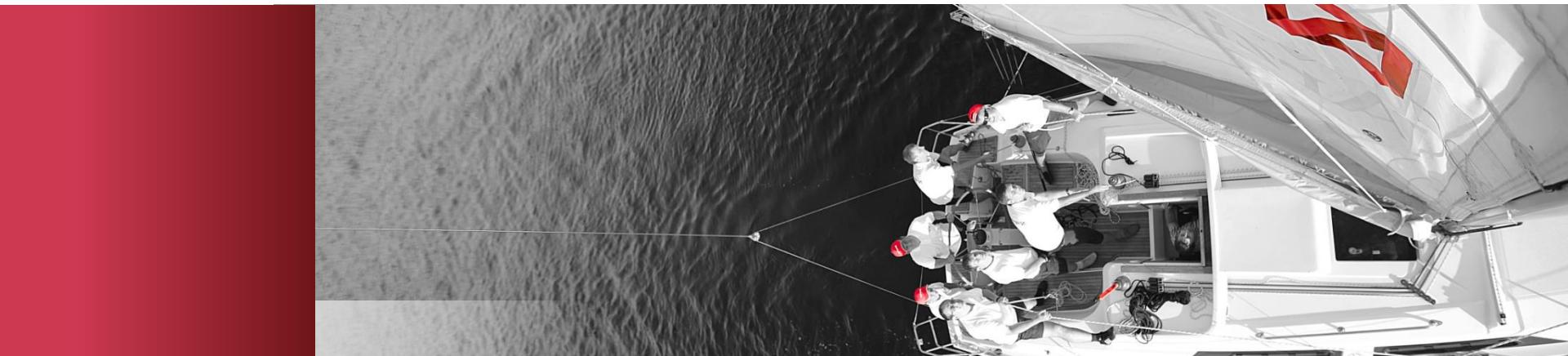

Угоди зі слідством

Arzinger

Впровадження інституту угод зі слідством: очікування

Вищий спеціалізований суд України
з розгляду цивільних і кримінальних справ

Узагальнення судової практики здійснення кримінального провадження на підставі угод

(розглянуто та затверджено на нараді суддів судової палати у кримінальних справах ВСС)

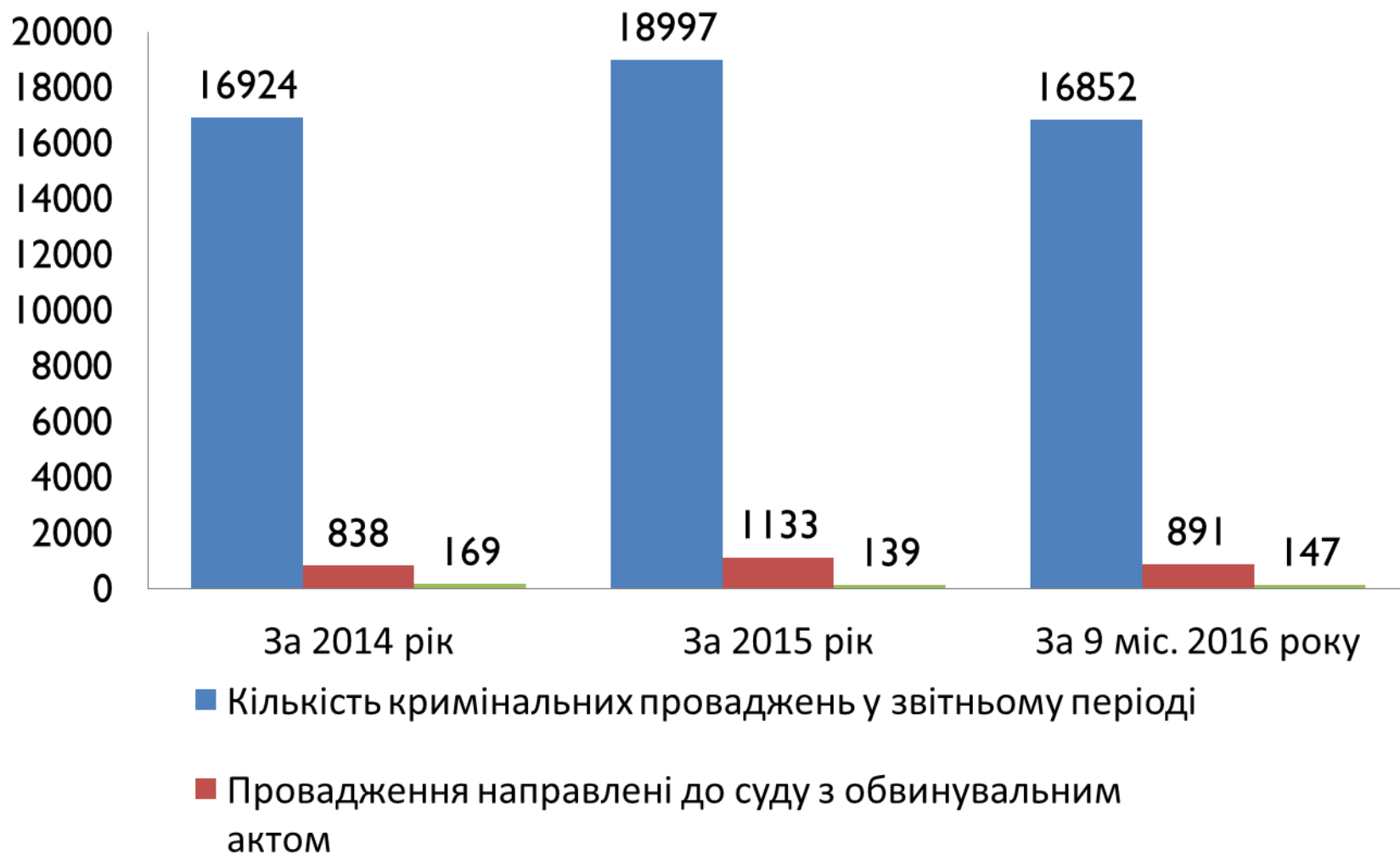
22 січня 2014 року м.Київ

ВСТУП

Одним із прогресивних положень Кримінального процесуального кодексу, на думку як вітчизняних вчених і практиків, так і міжнародних експертів, є запровадження в Україні відновного правосуддя, найбільш відомим інструментом якого є медіація, суть якої в контексті кримінального судочинства полягає в примиренні потерпілого з правопорушником, досягненні консенсусу між сторонами та врегулюванні соціального конфлікту.

Передбачалося, що з появою гл.35 «Кримінальне провадження на підставі угод» у кримінальному процесуальному законодавстві значно спроститься процедура розгляду певної категорії кримінальних справ, скоротяться строки тримання осіб під вартою, загальні процесуальні строки розгляду кримінальних справ, а також зменшиться навантаження на систему судових і правоохоронних органів.

Впровадження інституту угод зі слідством: реальність в цифрах*

*Згідно статистики Генеральної прокуратури України

Що потрібно знати особі, яка розглядає можливість укласти угоду про визнання винуватості?

Між прокурором та особою зі статусом підозрюваного/
обвинуваченого

У провадженнях щодо злочинів невеликої чи середньої
тяжкості, тяжких злочинів (де завдана шкода лише
державним чи суспільним інтересам)

У провадженнях щодо особливо тяжких злочинів за
підслідністю НАБУ (при викритті іншої особи)

В будь-який момент після повідомлення особі про підозру
до виходу суду в нарадчу кімнату

В угоді зазначається узгоджене покарання та згода особи
на його призначення чи звільнення від його відбування

Повторне звернення з угодою в одному кримінальному
провадженні не допускається

Роль адвоката під час укладення угоди

Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження

Роз'яснення суті і характеру пред'явленої підозри/обвинувачення

Роз'яснення поняття угоди та наслідків її укладення, перевірка тексту угоди

Участь в укладенні та підписанні угоди

Про що адвокат має попередити свого підзахисного?

Підозрюваний/ обвинувачений **не зобов'язаний погоджуватись** на угоду, якщо він бажає судового розгляду в загальному порядку

Підозрюваний/обвинувачений може **відмовитись від укладення** угоди під час її судового розгляду та заявити суду про тиск з боку слідства (якщо такий був)

Суд може не затвердити угоду з визначених підстав та в подальшому **упереджено відноситись** до підозрюваного/ обвинуваченого, який визнав свою вину

Оскаржити вирок, винесений на підставі угоди, можна буде **лише з виключних підстав** (зокрема, невідповідність призначеного покарання, відсутність згоди на його призначення)

У разі невиконання угоди – прокурор може звернутись до суду з **клопотанням про скасування вироку**.

Типові помилки під час укладання угод*

В угоді вказується, що підозрюваний/обвинувачений беззастережно визнає себе винуватим, а **матеріали провадження спростовують таке визнання** (*особа повністю чи в частині обвинувачення не визнає себе винуватою*).

Використання прокурором в угодах неконкретних формулювань при визначенні зобов'язань підозрюваному/обвинуваченому, які в подальшому **неможливо буде виконати**.

Включення в угоди **зобов'язань, які прямо суперечать вимогам закону** (*обов'язок відшкодувати державі витрати на проведення експертизи, який має бути виконано до встановленої в угоді дати*).

Замість об'єктивної перевірки відповідності укладеної угоди вимогам закону **суд з'ясовує обставини здійсненого особою злочину**, що суперечить вимогам закону.

Укладення угоди про винуватість **взамін звільнення від кримінальної відповідальності**

* Відповідно до Узагальнення ВССУ судової практики здійснення кримінального провадження на підставі угод від 22.01.2014 р. та аналізу судової практики

Проблематика укладення угод

- Проведення слідчим/ прокурором **неповного досудового розслідування** (Не встановлення всіх обставин вчиненого злочину та всіх співучасників)
- **Необхідність дотриматись в угоді «інтересів суспільства»** за відсутності в законі як такого терміну, так і його пояснення
- **Преюдиційне значення вироку**, винесеного на підставі угоди, в судових спорах третіх осіб (контрагентів, партнерів)
- **Заборона повторного звернення із угодою** в тому ж кримінальному провадженні
- **Неможливість оскарження** відмови суду в укладенні угоди

Проведення неповного досудового розслідування*

Категорія справи № [755/10208/16-к](#): Кримінальні справи; Злочини у сфері господарської діяльності; Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб - підприємців.

Надіслано судом: 15.08.2016. Зареєстровано: 16.08.2016. Оприлюднено: 18.08.2016.

Версія для друку

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду в м. Києві угоду про визнання винуватості, укладену між обвинуваченим ОСОБА_2, захисником ОСОБА_1 та прокурором Київської місцевої прокуратури № 4 Фещенком О.С., у кримінальному провадженні № 32016100040000025 від 01.06.2016 року по обвинуваченню

ОСОБА_2, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженця міста Києва, українця, громадянина України, з повною загальною середньою освітою, холостого, неповнолітніх дітей на утриманні не має, проживає за адресою: АДРЕСА_1 в силу [ст. 89 КК України](#) раніше не судимого,

у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 [ст. 205-1 КК України](#), -

В С Т А Н О В И В:

Суд визнав доказаним, що в жовтні 2015 року ОСОБА_2, у невідомому слідством місці за попередньою змовою групою осіб, зустрівся з невідомими слідством особами з приводу внесення в документи, які відповідно до закону подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи, завідомо неправдивих відомостей.

Усвідомлюючи противоправний характер своїх дій, запропонованих йому невідомими слідством особами, ОСОБА_2, з корисливих спонувань, погодився на таку пропозицію.

* Вирок Печерського районного суду м. Києва № 757/11346/15-к від 26.06.2015

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/47787480>

Вирок Дніпровського районного суду м. Києва № 755/10208/16-к від 15.08.2016

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/59688825>

Дотримання в угоді інтересів суспільства*

Крім цього, проаналізувавши зміст угоди про визнання винуватості, суд приходить до висновку, що вказана угода не відповідає критеріям, встановленим ч.7 [ст.474 КПК України](#), оскільки прокурором в судовому засіданні необгрунтовано наявність в діях підозрюваного обставин активного сприяння розкриттю злочину (не зрозуміло, як підозрювана брала на реалізацію в торговий заклад алкогольні напої від особи, яку не знала, не питаючи при цьому хоча б її прізвища, місця проживання та походження алкогольних напоїв), а сама угода спрямована лише винятково на задоволення приватного інтересу обвинуваченої в частині призначення найменшого покарання, тому у суду відсутні підстави вважати, що умови угоди відповідають інтересам суспільства.

Під час укладення угоди сторонами не проаналізовано та не враховано конкретні обставини вчинення злочину, в тому числі і вчинення його в торговому закладі, що на думку суду не дає підстави для узгодження найменшої міри покарання ОСОБА_1 при укладанні угоди про визнання винуватості.

[Статтю 2 КПК України](#) визначено, що одними із завдань кримінального провадження є захист суспільства та держави від кримінальних правопорушень, забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини.

За таких обставин угода про визнання винуватості від 30 листопада 2015 року, укладена між прокурором групи прокурорів у кримінальному провадженні №32015070000000047 прокурором відділу нагляду за додержанням законів органами фіскальної служби прокуратури Закарпатської області ОСОБА_4 та підозрюваною ОСОБА_1 в кримінальному провадженні відносно ОСОБА_1 суперечить вимогам Кримінального процесуального кодексу та не відповідає інтересам суспільства.

Відповідно до ч.7 [ст. 474 КПК України](#), суд відмовляє в затвердженні угоди, якщо умови угоди суперечать вимогам цього [Кодексу та/або закону, умови](#) угоди не відповідають інтересам суспільства.

Преюдиційне значення угоди для спорів третіх осіб*

За результатами розгляду справи № 522/20533/14-к (№ 1-кп/522/1053/14) Приморський районний суд м. Одеси затвердив угоду про винуватості від 27.10.2014, укладену між підозрюваним ОСОБА_5 та прокурором, визнав ОСОБА_5 винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 [ст. 205 КК України](#), та призначив йому покарання у вигляді штрафу у розмірі 8 500 грн., та звільнив останнього від кримінальної відповідальності за вказане кримінальне правопорушення на підставі п. «в» ст. 1 Закону України «Про амністію у 2014 році» від 18.04.2014 із закриттям кримінального провадження відносно ОСОБА_5

Суд оцінюючи значимість наданих позивачем первинних та інших документів на обґрунтування реальності господарських операцій з його контрагентом, в контексті наведених вище положень законодавства з питань податкового і бухгалтерського обліку, звертає увагу на правову позицію Верховного Суду України, що викладена в його постановках від 01.12.2015 по справі № 826/15036/14 та від 12.01.2016 № 21-3706а15: *«статус фіктивного, нелегального підприємства несумісний з легальною підприємницькою діяльністю. Господарські операції таких підприємств не можуть бути легалізовані навіть за формального підтвердження документами бухгалтерського обліку».*

Водночас у постанові від 26.01.2016 № 21-4781а15 колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла такого висновку: *«первинні документи, які стали підставою для формування податкового кредиту та ватових витрат, виписані контрагентом, фіктивність господарської діяльності якого встановлена вироком суду, не можуть вважатися належно оформленими та підписаними повноважними особами звітними документами, які посвідчують факт придбання товарів, робіт або послуг, а тому віднесення відображених у них сум ПДВ до податкового кредиту є безпідставними».*

Таки чином, з контексту наведених правових позицій Верховного Суду України слідує, що первинні документи фіктивних підприємств-постачальників не тягнуть за собою податкових наслідків для їх контрагентів-покупців.

В той же час.....*

Категорія справи № [825/2062/15-а](#): Адміністративні справи; Старі категорії (адм); Справи зі спорів фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження нормативно-правових актів, виданих (усього), у тому числі; Іншими міністерствами.

Надіслано судом: 05.08.2015. Зареєстровано: 06.08.2015. Оприлюднено: 10.08.2015.

Версія для друку

Згідно до ч.4 [ст.72 КАС України](#) вирок суду в кримінальній справі або постанова суду у справі про адміністративний проступок, які набрали законної сили, є обов'язковими для адміністративного суду, що розглядає справу про правові висновки дій чи бездіяльності особи, щодо якої ухвалений вирок або постанова суду, лише в питаннях, чи мало місце діяння та чи вчинено воно цією особою.

Вироком Приморського районного суду м. Одеси встановлено, що ОСОБА_4 винен у вчиненні кримінального правопорушення за ч.1 [ст.205 КК України](#) фіктивне підприємництво.

В мотивувальній частині вироку суду зазначено, що ОСОБА_4 передав невстановленим слідством особам засновницькі та реєстраційні документи і печатку.

На сьогоднішній день правоохоронними органами так і не встановлені особи, які здійснювали підприємницьку діяльність від імені ПП «Ан Транс». Відсутні вирок, якими притягнути до кримінальної відповідальності особи, які здійснювали діяльність з метою ухилитись від сплати податків. Хоча фактично така діяльність проводилась і подавалась звітність до податкової інспекції.

Наявність вироку суду у кримінальній справі не виключає можливості здійснення позивачем з контрагентом ПП «Ан Транс» реальних господарських операцій, що, в свою чергу, потребує оцінки мотивів та висновків, викладених у вирок у сукупності з іншими доказами.

Усі наведені вище документи в їх сукупності, складені під час здійснення господарських операцій, за змістом відповідають вимогам закону, відображають реальність господарської операції і належать до первинних документів бухгалтерського обліку. Тому, питання реального вчинення господарських операцій має з'ясуватися на підставі оцінки усіх таких доказів в їх сукупності.

Безтоварність господарських операцій з придбання платником податку товару (робіт, послуг) має підтверджуватися належними,

Оскарження вироку особою, яка не є стороною угоди про визнання винуватості*

Категорія справи № [5-347кп15](#): не визначено.

Надіслано судом: не визначено. Зареєстровано: 06.04.2016. Оприлюднено: 06.04.2016.

Версія для друку

Наданий приклад є належним та таким, що підтверджує право особи на перегляд судом вищого рівня вироку, якщо він стосується його прав та інтересів, незалежно від того, чи брала така особа участь у судовому розгляді.

12. Отже, стосовно кримінального провадження щодо ОСОБА_4 постановлений за результатами угоди про визнання ним винуватості вирок стосується прав, свобод та інтересів ОСОБА_2, який на цій підставі, реалізуючи своє конституційне право та керуючись загальними засадами кримінального судочинства, в тому числі пунктами 1, 2, 10, 17 статті 7, частини шостої статті 9, частин першої та другої статті 24 КПК, вправі звернутися до суду вищої інстанції з оскарженням цього судового рішення.

Дотримання вказаних засад є гарантією реалізації права на доступ до правосуддя, а їх нехтування означає, що судові рішення про відсутність у заявника права на звернення з апеляційною скаргою постановлено без дотримання вимоги справедливості судового розгляду, приписів [статті 370 КПК](#) щодо законності та обґрунтованості судового рішення, що є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закон і підставою для його скасування.

Отже, у цій справі Суд констатує неправильне застосування касаційним судом норм, передбачених пунктами 1, 2, 10, 17 статті 7, частини шостої статті 9, статті 24, частини четвертої статті 394 КПК, у зв'язку із обмеженням права ОСОБА_2 як особи, прав, свобод та інтересів якого стосується вирок на підставі угоди між прокурором та обвинуваченим ОСОБА_4, на його апеляційне оскарження, у зв'язку із чим і відповідно до пункту 1 частини першої статті 438, частини першої статті 412 цього [Кодексу](#) належить скасувати ухвалу касаційного суду, а справу направити на розгляд до суду касаційної інстанції, оскільки касаційний перегляд по суті у цьому провадженні не відбувся у зв'язку з відмовою у відкритті касаційного провадження.

Керуючись статтями [453](#), [454](#), [455](#) [Кримінального процесуального кодексу України](#), Судова палата у кримінальних справах Верховного Суду України

Корупційні злочини

Визначення корупційного злочину (ст. 45 ККУ)

- 1) привласнення, розтрата або заволодіння майна (191)
  - 2) викрадення, привласнення, заволодіння зброї (262)
  - 3) злочини пов'язані з наркотиками (308, 312, 320)
  - 4) привласнення, вимагання документів, печаток (357)
  - 5) привласнення, вимагання військового майна (410)
- (!) у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем**

- 1) нецільове використання бюджетних коштів (210)
- 2) підкуп працівника підприємства (354)
- 3) службові злочини (364, 364-1, 365-2, 368-369-2)

(!) у будь-якому випадку

Корупційний злочин та угода

**Звільнення від відбування покарання з випробуванням
(ст. 75 ККУ)**

**Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом
(ст. 69 ККУ)**

ЧИ ВАРТО УКЛАДАТИ УГОДУ...?

Практика (1)

Прокурор, захисник та обвинувачений просили затвердити угоду про визнання винуватості.

Перевіривши зміст угоди про визнання винуватості, вислухавши думки прокурора, захисника та обвинуваченого, суд дійшов висновку про відсутність підстав для затвердження угоди про визнання винуватості та необхідність продовження судового провадження в загальному порядку .

Відповідно до ч.7 [ст.474 КПК України](#), суд перевіряє угоду на відповідність вимогам цього Кодексу та/або закону. Суд відмовляє в затвердженні угоди, якщо, зокрема умови угоди суперечать вимогам цього Кодексу та/або закону.

В даному випадку при узгодженні покарання не дотримані вимоги [КК України](#), а саме не враховано, що відповідно до [ст.75 КК України](#), суд може прийняти рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням, у виді позбавлення волі на строк не більше п'яти років, крім випадків засудження за корупційний злочин.

А відповідно до примітки до [ст.45 КК України](#) злочин, передбачений [ст.369-2 КК України](#) вважається корупційним.

Відповідно до п.1 ч.3 [ст.314 КПК України](#), у підготовчому судовому засіданні суд має право відмовити в затвердженні угоди.

Керуючись ст.ст.[314](#), [372](#), [474 КПК України](#), суд

Постановив:

Відмовити в затвердженні угоди про визнання винуватості від 04.07.2016 року, яка укладена між прокурором відділу процесуального керівництва у кримінальних провадженнях слідчих регіональної прокуратури молодшим радником юстиції Могильним Олегом Олеговичем та обвинуваченим ОСОБА_1, у кримінальному провадженні № 42016120000000092 по обвинуваченню ОСОБА_1 у вчиненні злочину, передбаченого ч.2 [ст.369-2 КК України](#).

Практика (2)

ОСОБА_1 обвинюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 [ст. 369 КК України](#), яке відповідно до Примітки до [ст. 45 КК України](#) відноситься до корупційних злочинів. Відтак, застосування при призначенні покарання [ст. 69 КК України](#) виключається.

У відповідності до положень ч. 1 [ст. 475 КПК України](#) якщо суд переконається, що угода може бути затверджена, він ухвалює вирок, яким затверджує угоду і призначає узгоджену сторонами міру покарання.

Однак, за викладених вище обставин, суд приходить до висновку, що угода про визнання винуватості не може бути затверджена судом з ухваленням обвинувального вироку суду, наявні підстави для відмови у затвердженні угоди, тому в затвердженні угоди слід відмовити.

Відповідно до п. 1 ч. 3 [ст. 314 КПК України](#) у підготовчому судовому засіданні суд має право прийняти таке рішення: затвердити угоду або відмовити в затвердженні угоди та повернути кримінальне провадження прокурору для продовження досудового розслідування в порядку, передбаченому [статтями 468-475 цього Кодексу](#).

З огляду на наведене, ознайомившись з матеріалами кримінального провадження, враховуючи те, що угоду про визнання винуватості було укладено між прокурором та обвинуваченим під час досудового розслідування, кримінальне провадження слід повернути прокурору для продовження досудового розслідування.

У Х В А Л И В:

у затвердженні угоди про визнання винуватості, укладеної 26 травня 2016 року між прокурором військової прокуратури Ужгородського гарнізону та ОСОБА_1 у кримінальному провадженні, внесеному в Єдиний реєстр досудових розслідувань 13.11.2015 за № 42015070210000401, по обвинуваченню ОСОБА_1 у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 [ст. 369 КК України](#), **відмовити**, кримінальне провадження повернути прокурору для продовження досудового розслідування.

Кримінальні ризики для юридичної особи

Арешт майна*

*2015-2016
ризики посилені

Спеціальна конфіскація*

Заходи кримінально-правового характеру*

Заходи кримінально-правового характеру для юридичних осіб. Види.

Штраф

- від 85000 до 1 275 000 грн.

Конфіскація

- тільки при ліквідації юридичної особи

Ліквідація

- тероризм
- злочини проти безпеки України
- злочини проти миру та людства

Заходи кримінально-правового характеру для юридичних осіб. Підстави та умови.

А як щодо угоди з юридичною особою?

Законодавство
України **не**
передбачає для
юридичної
особи
можливості
укласти угоду зі
слідством!

Водночас, за кордоном..

Статистика - FCPA (1977-2015) *

SEC

191

проваджень

DOJ

273

проваджень

91,63 %

укладених угод

75,76 %

укладених угод

8 895 281 404 \$

загальна сума накладених стягнень

Укладення угод - FCPA (DOJ)

Угода про визнання винуватості

- може укладатися як з фізичною так і юридичною особою
- винна особам визнає обвинувачення та вину
- узгоджуються рекомендації щодо покарання
- суд затверджує угоду та призначає покарання

Угода про відтермінування судового розслідування

- може укладатися лише з юридичною особою
- справа направляється до суду з клопотанням про відтермінування розслідування
- компанії пропонується співпрацювати з органами, визнати встановлені факти, заплатити штраф, відмовитися від строків давності, привести свою діяльність у відповідність до законодавства
- при виконанні умов угоди звинувачення знімаються, компанія не притягується до кримінальної відповідальності

Угода без проведення розслідування

- укладається з юридичною особою або фізичною особою
- до винної особи висуваються обвинувачення, однак справа не направляється до суду
- пропонується співпрацювати з органами, визнати встановлені факти, заплатити штраф, відмовитися від строків давності, привести свою діяльність у відповідність до законодавства
- при виконанні умов угоди звинувачення знімаються

2013 – Alfred C. Toepfer International (Ukraine) Ltd. (“АСТІ Ukraine”, аграрний сектор)

- Фальсифікація бухгалтерських записів
- Відсутність внутрішнього антикорупційного контролю
- Неправомірні платежі укр. чиновникам

УКЛАДЕНО УГОДУ:

Штраф: \$ 17,8 млн.

+

Активне сприяння розслідуванню та співпраця з органами

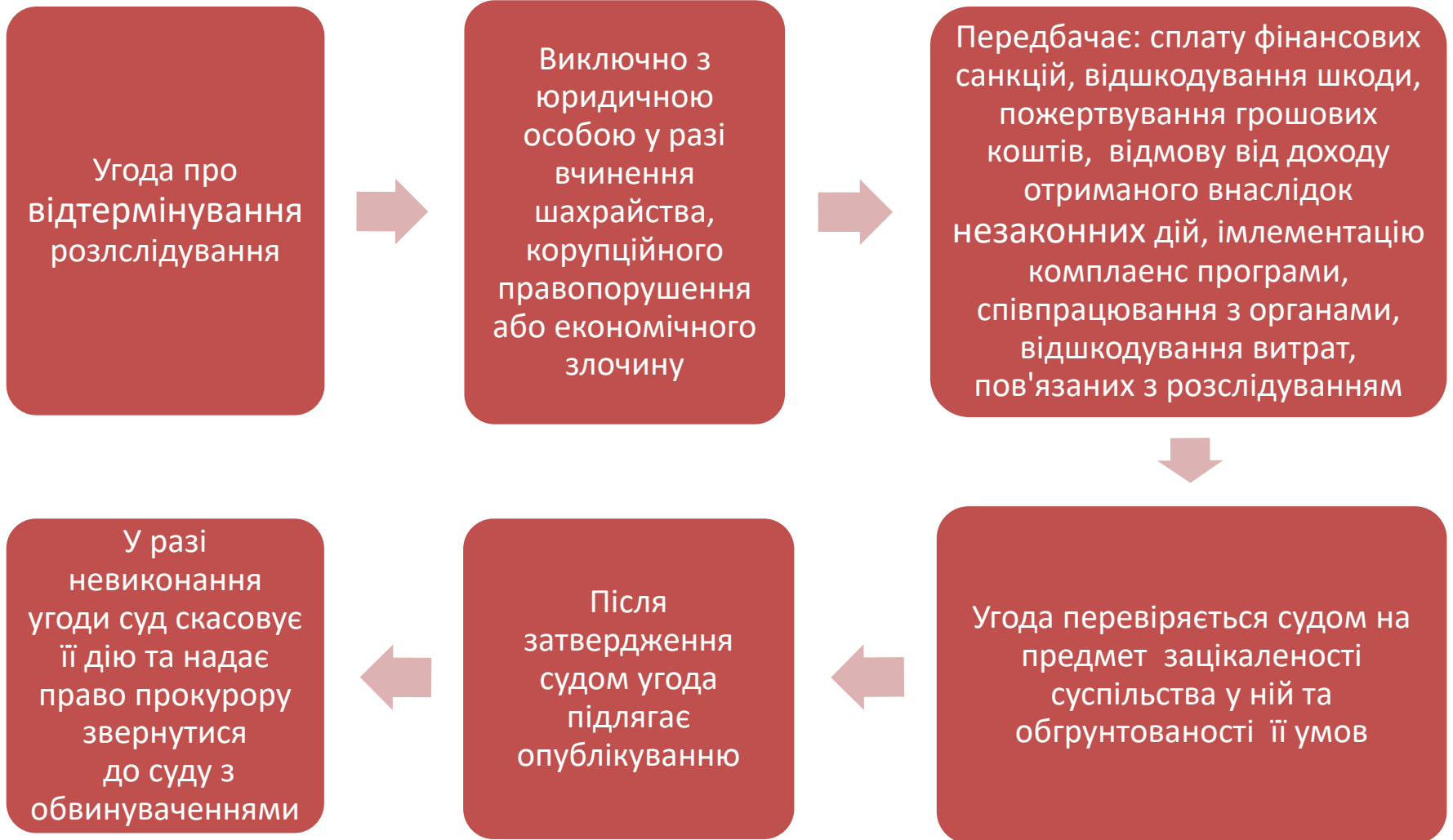
ТОП-10 стягнень за угодами - ФСРА*

United States of America v. Alstom S.A.	\$ 772 290 800
United States of America v. Siemens Aktiengesellschaft	\$ 448 500 800
United States of America v. VimpelCom Ltd., et al.	\$ 420 326 798
United States of America v. Kellogg Brown & Root LLC	\$ 402 002 000
United States of America v. BAE Systems PLC	\$ 400 000 400
Securities and Exchange Commission v. VimpelCom Ltd.	\$ 375 000 000
Securities and Exchange Commission v. Siemens Aktiengesellschaft	\$ 350 000 000
United States of America v. Total, S.A.	\$ 245 200 000
United States of America v. Snamprogetti Netherlands B.V.	\$ 240 000 000
United States of America v. Technip S.A.	\$ 240 000 000

Укладення угод - UK Bribery Act

Практика - UK Bribery Act

липень 2016 року

Ім'я компанії не
повідомляють

Обвинувачення: корупційна змова, підкуп посадових осіб, відсутність самотійного виявлення корупційного злочину спрямованого на просування продукції в різних іноземних державах

УКЛАДЕНО УГОДУ:

Штраф: £4,600,000 – британська компанія
£1,953,085 – материнська компанія

+

Активне сприяння розслідуванню

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

Контакти

Головний офіс Arzinger

Україна, м. Київ, 01032
вул. Жилинська, 75, 5-й пов.
БЦ «Євразія»
Тел.: +38 (044) 390-55-33
Факс: +38 (044) 390-55-40

Західноукраїнська філія Arzinger

Україна, м. Львів, 79013
вул. Генерала Чупринки, 6/1
Тел.: +38 (032) 242-96-96
Факс: +38 (032) 242-96-95

Південноукраїнська філія Arzinger

Україна, м. Одеса, 65045
вул. Жуковського, 33, 6-й пов., к. 601
БЦ «Покровський»
Тел. / Факс: +38 (048) 711-74-74
mail@arzinger.ua
www.arzinger.ua

Будемо раді співпрацювати з Вами!

Ключові контакти:

Тімур Бондарєв, керуючий партнер
Timur.Bondaryev@arzinger.ua

Гупало Катерина, партнер, керівник практики захисту у кримінальних провадженнях
Kateryna.Gupalo@arzinger.ua

